

KÚRIA

Bfv.I.346/2018/5. szám

A Kúria Budapesten, a 2018. év június hó 26. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csalás büntette és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Békéscsabai Járásbíróság 1.B.54/2012/83. számú, valamint a Szolnoki Törvényszék 2.Bf.662/2014/11. számú ítéletét **I. rendű** terhelre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Békéscsabai Járásbíróság a 2013. február 26-án meghozott 1.B.54/2012/83. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli társtettesként - egy esetben folytatólagosan elkövetett - csalás büntetéseben [Btk. 318. § (1) bekezdés 1. fordulat, (2) bekezdés c) pont), (4) bekezdés b) pont], ezért mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül két év fegyházbüntetésre és öt év közügyektől eltiltásra ítélte, és megállapította, hogy a szabadságvesztés négyötöd részének kitöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

A másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék a 2015. április 17-én jogerőre emelkedett 2.Bf.662/2014/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy az I. rendű terhelt cselekményei minősítésének alapja helyesen az 1978. évi IV. törvény, a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát egy év hat hónapra leszállította, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést mellőzte.

A jogerős ügydöntő határozat ellen az I. rendű terhelt a jogszabályhely megjelölése nélkül, azonban tartalmát tekintve a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt

nyújtott be.

Ebben kifejtette, hogy első fokon a Békéscsabai Járásbíróság nem járhatott volna el, mivel a Gyulai Törvényszék ezen ügyben és más - a felülvizsgálati indítványban megjelölt - ügyekben is ki lett zárva a másodfokú eljárásból, így a másodfokú eljárásra a Szegedi Ítéltábla az adott ügyben is a Szolnoki Törvényszéket jelölte ki. Hivatkozott a Szegedi Ítéltábla más ügyben kifejtett álláspontjaként arra, hogy amennyiben valamely törvényszék, valamint járásbíróság kizárt egy ügy elbírálásában, akkor nincs lehetőség az érintett törvényszék illetékessége alá tartozó, de a kizárással nem érintett bíróság kijelölésére, ilyenkor olyan bíróságot kell kijelölni, amelynek felső bírósága kizárással nem érintett. Ezért álláspontja szerint ügyében a Békéscsabai Járásbíróság kizárt lett volna, így elkövette a Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pontja szerinti, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést. Álláspontjának megerősítéseként hivatkozott az Alaptörvényre, az Alkotmánybíróság határozatára, az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, valamint egyéb bírósági döntésekre is.

A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint akkor, ha a járásbíróság előtt folyó büntetőügyben e bíróság, a törvényszék és az ítéltábla büntető bírái maguk ellen kizárást jelentenek be, a kizárás és a kijelölés tárgyában a Kúria jár el; a törvényszék illetékességi körébe tartozó további járásbíróságok bíróinak kizárás iránti bejelentése ilyenkor közömbös, és a járásbírósági hatáskörbe tartozó ügyben olyan helyi bíróságot kell kijelölni, amelynek a felsőbíróságai (törvényszék és tábla) a kizárással nem érintettek (EBH 2013.B.15).

Mivel a jelen ügyben a jogi helyzet azonban alapvetően eltér a fentitől, ugyanis a Békéscsabai Járásbíróság bírái maguk ellen nem jelentettek be kizárási okot, továbbá a Gyulai Törvényszék kizárására már az első fokú ítélet 2013. február 26. napján történt meghozatalát követően - 2014. július 4. napján - került sor megítélése szerint a Gyulai Törvényszék kizárása nem vonhatta maga után a Békéscsabai Járásbíróság kizárását is, és nyilvánvalóan megengedhetetlen jogbizonytalanságot teremtené, ha a ki nem zárt bíróság által meghozott első fokú ítéletet követően a másodfokú bíróság kizárása szükségszerűen maga után vonná az illetékessége alá tartozó, de kizárással egyébként nem érintett bíróság által hozott ítélet megsemmisítését is.

Tekintettel arra, hogy az első fokon eljáró Békéscsabai Járásbíróság kizárására nem került sor, az kizárt bíróságnak nem tekinthető, ezért a Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés sem valósult meg, azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a Békéscsabai Járásbíróság 1.B.54/2012/83. számú, illetőleg a Szolnoki Törvényszék 2.Bf.662/2014/11. számú ítéletét I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn (BF.382/2018/1.).

A Kúria a megtámadott a határozatokat - a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsülésen eljárva - a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján, a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében vizsgálta felül.

Emellett a Be. 423. § (5) bekezdése szerint eljárva a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt, a 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott és az indítványozó által nem hivatkozott további - esetleges - eljárási szabálysértésekre is tekintettel volt, azonban ilyen, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem észlelt.

A Be. 373. § (1) bekezdésének indítvánnyal érintett II. b) pontja értelmében feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés - és a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja alapján felülvizsgálati ok -, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

Az erre tekintettel előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Be. 21. § (1) bekezdésének e) pontja szerint nem járhat el bíróként, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

A Békéscsabai Járásbíróság 1.B.54/2012/83. szám alatt meghozott ítélete ellen bejelentett fellebbezés folytán a Gyulai Törvényszéken Bf.186/2013. szám alatt indult eljárásban a Gyulai Törvényszék elnöke az iratokat az eljáró bíróság kijelölése végett felterjesztette a Szegedi Ítéltáblára, figyelemmel arra, hogy a törvényszék büntető ügyszakos bírái közül kilenc bíró akként nyilatkozott, hogy az ügyben elfogultnak érzi magát, és csak két bíró nem érezte magát elfogultnak.

A Szegedi Ítéltábla a 2014. június 4-én meghozott Bkk.III.357/2014/2. számú határozatával a másodfokú eljárásból a Gyulai Törvényszéket kizárta és a másodfokú eljárásra a Szolnoki Törvényszéket jelölte ki.

Az 1998. évi XIX. törvény 21. § (1) bekezdés e) pontjára alapított körülmény csak erre irányuló bírói bejelentés, illetőleg az erről rendelkező kizárást kimondó határozat alapján zárja ki az érintett bírót az ügy elintézéséből.

Az Alkotmánybíróság a 25/2013. (X. 4.) AB határozatában mutatott rá arra, hogy a kizárási indítványok egyébként sem korlátlanul, hanem csak az eljárási törvény által előírt szigorúbb rendben gyakorolhatók; azaz a felülvizsgálati eljárás során is irányadó az 1998. évi XIX. törvény 23. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés, mely szerint a felülvizsgálati eljárásban az elfogultság, mint kizárási ok akkor áll fenn, ha a kérelmező első ízben olyan körülményt kíván érvényesíteni, amelyről bizonyítja, hogy arról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást.

A kialakult bírói gyakorlat következetes annak megítélésében, hogy azt a törvényi feltételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható, csak az adott, konkrét ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, és csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bíró pártatlansága iránt ésszerű (megalapozott) kételyt ébresztene alkalmasak (EBH 2014.B.4.).

Az elfogultság általános szinten történő megfogalmazása, amely még közvetett összefüggésbe sem hozható a bíró személyével, nem alkalmas a kizárási ok megállapítására, az elfogultsági kifogás mindig a konkrét ügghöz kötötten vizsgálendő és esetileg kell tisztázni, hogy az eljáró bíró vagy bíróságok esetében az elfogultság megállapítható-e. Az erre vonatkozó bejelentést alapos és konkrét okokkal kell alátámasztani.

Amennyiben tehát a bíró vagy a bíróság a terhelt egyik ügyéből - elfogultságot bejelentve - kizárta magát, ez nem jelent egyszersmind a terhelt többi ügyéből való kizártságot is (EBH 2011.2302.). A fentiekből következik, hogy a törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok sem kizártak a terhelt - egyébként más - ügyéből. Az eljárási törvény erre vonatkozó rendelkezésének hiányában más ügyben meghozott kizárást kimondó határozat, illetve annak elvi indokolást tartalmazó része más folyamatban lévő ügyben irányadónak nem tekinthető.

A Szegedi Ítéltábla a Gyulai Törvényszék kizárásáról rendelkező végzésében egyértelművé tette, hogy a kizárás kizárólag a Gyulai Törvényszék másodfokú eljárására vonatkozik.

Abból a tényből, hogy a Gyulai Törvényszék bírái a másodfokú eljárásban elfogultságot jelentettek be, nem következik, hogy a fenti törvényszék illetékessége alá tartozó Békéscsabai Járásbíróság eljáró bírója, illetőleg Békés megye területén működő valamennyi járásbíróság büntető bírója elfogultnak lenne minősíthető.

Tekintettel arra, hogy a Be. nem tartalmaz olyan kizárással kapcsolatos rendelkezést, amelyre a felülvizsgálati indítvány hivatkozott, továbbá az I. rendű terhelt semmilyen konkrét okot nem jelölt meg a bírák elfogultságának alátámasztására, valamint azt sem valószínűsítette, hogy a kizárási okról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást, a Kúriának nem volt törvényes lehetősége a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezésére.

Ezért a Kúria a Békéscsabai Járásbíróság 1.B.54/2012/83. számú, valamint a Szolnoki Törvényszék 2.Bf.662/2014/11. számú ítéletét I. rendű terheltre vonatkozó részében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. A felülvizsgálati indítvány ismételt benyújtásával kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel - az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2018. június 26.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s. k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

Mátyás Gyöngyi
bíróság ügyintéző